

мият всички съдове, подготвят обредни ястия – „блага яхния от кокошка със сушени сливи“ (не бива да се готви свинско, защото „чумата е туркиня“), баница и специална питка „за Бибията“, сладък ориз с мляко (Марушиакова, Попов 1993: 171).

Една от най-опасните в миналото детски болести – шарката, циганите/ ромите наричат с гальовните наименования „баба Шарка“, „Биби“. Така те се опитват да я умилостивят.

При тракийските калайджии рано сутринта на Атанасовден майката запалва свещ и я оставя да догори на гюрука. По традиция се прави курбан за умилостивяване на баба Шарка. Коли се черна кокошка, ако нямат такава – фитка (пуйка). Вярват, че черното прогонва болестта.

Софийските звънчари (турски цигани) на този ден също принасят курбан черни кокошки, като броят им е толкова, колкото са мъжете в къщата. Заколват ги и ги скубят след полунощ, в първите часове на Атанасовден. Децата не трябва да виждат, а на сутринта не седат и на софрата защото ги пазят от баба Шарка. Възрастните са вън, за да изнесат болестта от къщата и там се хранят. За умилостивяване на баба Шарка майките месят колачета²⁸ и ги закачат на вратата (ж., 71 г.).

Рударите, при болно от шарка дете, умилостивяват „Добрата Майка“ („Мама Буна“ – така наричат шарката) като правят „курбан“. Коли се мъжко животно, а млади неженени момичета приготвят питки, намазани с мед (Славкова 2007: 230). Майката при тракийските калайджии, когато има разболяло се дете или възрастен, меси голяма питка, маже я с мед и я изнася навън. Раздава парчета на хората, които минават. Омесената по-малка питка се закача на плодно дърво. Считат, че така ще изгонят шарката от къщи. Когато в къщата се разболеете дете, за облекчаване на състоянието му, кардарашката го къпе в прясно мляко или във вино. При фичерите майката взема сладка вода (вода с разтворена захар) и с китка босилек напръсква цялата къща. Под възглавницата на болното слага захар, за да мине по-лесно шарката. „Мъж и жена (родителите – б.а.) не трябва да се събират (за сексуални контакти – б.а.), защото шарката каскандисва (ревнува). Детето ще страда повече“ (ж., 73 г., Стара Загора).

Циганите по поречието на р. Дунав вярват, че отвъд реката долитат страшни и опасни русалийки във вид на бели и жълти пеперуди. Това става в Русалската неделя, в седмицата след Духовден, който е винаги в понеделник, на 51-я ден след Великден. Представите им за тях обаче са доста неясни, но казват че те са „лошо, много лошо, правят бели“. Ето защо спазват определени обичаи и забрани, които трябва да предпазят хората от действието на злите сили.

При българските цигани от Силистренско домакинята в неделя следобед или в понеделник рано сутринта бере листа от орехи, пелин

²⁸ колак – кръгъл обреден хляб с дупка в средата, геврек